

ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ ДДПУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА: СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

5. Стрельников В.Ю. *Проектування професійно-орієнтованої дидактичної системи підготовки бакалаврів економіки. Монографія.* – Полтава: РВЦ ПУСКУ, 2006. – 375 с.

6. Фурман А. *Наукове проектування як складова професійної методологічної роботи // Наукове проектування інноваційних та економічних систем національної освіти:*

Збірка матеріалів до загально-академічної наукової конференції (17 квітня 2003 року). – Тернопіль: Економічна думка, 2003. – С. 4 – 5.

7. Шапошнікова І.М. *Підвищення ефективності підготовки майбутніх вчителів початкової школи до проектування уроку: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Київський педагогічний ін-т ім. М.П. Драгоманова.* – К., 1993. – 24 с.

Стаття надійшла до редакції 02.10.2008.

УДК 378.4 (477.83)

Юрій Скварок, кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри основ виробництва
Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка

ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ ДДПУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА: СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Стаття присвячена 30-річчю інженерно-педагогічного факультету. В ній розкриваються передумови становлення, формування традицій та перспектива розвитку інженерно-педагогічного факультету Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Ключові слова: технологічна освіта, професійна освіта, трудове навчання, магістр, професійне навчання.

Інженерно-педагогічний факультет – це один із структурних підрозділів Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, який забезпечує теоретичну, практичну і методичну підготовку вчителів трудового навчання до реалізації завдань сучасної національної школи, зокрема освітньої галузі “Технології”, а також майбутніх викладачів професійно-технічних навчальних закладів.

1978 року на базі кафедри загальнотехнічних дисциплін фізичного факультету Дрогобицького державного педагогічного інституту імені І.Я. Франка було засновано факультет підготовки вчителів загальнотехнічних дисциплін і праці. Першим його деканом став кандидат технічних наук, доцент Роман Володимирович Магера. Він очолював колектив факультету до 1994 року, а також протягом 1978 – 1988 років був членом навчально-методичної комісії з трудового навчання союзного Міністерства освіти.

Спочатку фахову підготовку майбутніх учителів забезпечували дві кафедри: загальнотехнічних дисциплін та методики викладання загальнотехнічних дисциплін і креслення. 1985 року останню

перейменовано на кафедру методики трудового навчання і креслення (наказ № 209 від 25 липня 1985 р.).

1993 року в структуру факультету ввійшла загальноінститутська кафедра методики та історії народних художніх промислів (створена згідно з наказом ректора № 13 від 26 січня 1991 р.).

1996 року факультет підготовки вчителів загальнотехнічних дисциплін і праці перейменовано на інженерно-педагогічний факультет (наказ № 168 від 5 вересня 1996 р.).

1999 року проведено реорганізацію кафедр факультету, підсумком якої стало створення нової кафедри основ виробництва, а також зміна назв кафедр: методики трудового навчання і креслення на кафедру педагогічних технологій та методики та історії народних художніх промислів на кафедру декоративно-ужиткового мистецтва та основ дизайну (наказ № 220 від 31 серпня 1999 р.). 2002 року кафедру загальнотехнічних дисциплін перейменовано на кафедру машинознавства та охорони праці (наказ № 266 від 15 серпня 2002 р.).

Деканами факультету у різні роки були: Роман Володимирович Магера, доцент, кандидат технічних наук (1978 – 1994 рр.), Євген

ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ ДДПУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА: СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Володимирович Кулик, професор, доктор педагогічних наук (1994 – 2004 рр.), Юрій Юліанович Скварок, доцент, кандидат технічних наук (з 2004 р. – до сьогодні).

До 1983 року інженерно-педагогічний факультет здійснював підготовку фахівців за спеціальністю 2120 “Загальнотехнічні дисципліни і праця”, яким присвоювалася кваліфікація вчителя трудового навчання та загальнотехнічних дисциплін. З 1983 року факультет здійснює набір студентів на спеціальність 2120 “Загальнотехнічні дисципліни з додатковою спеціальністю фізика”, а випускникам присвоюється кваліфікація вчителя загальнотехнічних дисциплін і фізики. З 1985 року і до сьогодні факультет здійснює підготовку вчителів трудового навчання з додатковою спеціальністю “Основи інформатики”. У 1984 – 1985 роках проводилися набори студентів на спеціальність 2120 “Загальнотехнічні дисципліни і праця” з додатковою спеціальністю “Профорієнтація”. Випускникам присвоювалася кваліфікація вчителя трудового навчання і загальнотехнічних дисциплін, методиста з профорієнтації.

1991 року розпочався набір на спеціальність “Праця і професійне навчання”, випускникам якої присвоювалася кваліфікація вчитель праці і професійного навчання (за профілями: механізація сільськогосподарського виробництва та обслуговуюча праця). З 1992 року проводилася підготовка фахівців зі спеціальностей “Праця і основи підприємництва”, “Праця і професійне навчання”, “Праця і прикладна творчість” та “Праця і фізика”.

З 1999 року, в зв’язку з початком переходу на ступеневу вищу педагогічну освіту, факультет здійснює професійну підготовку вчителів за освітньо-кваліфікаційними рівнями “Бакалавр”, “Спеціаліст” і “Магістр” за такими спеціальностями: “ПМСО. Трудове навчання (технічна та обслуговуюча праця)” зі спеціалізаціями “Механізація сільськогосподарства”, “Прикладна і технічна творчість” та “Трудове навчання (технічна або обслуговуюча праця) та основи інформатики”.

2003 року розпочато підготовку педагогів для системи професійно-технічної освіти за спеціальністю “Професійне навчання. Експлуатація та ремонт місцевого та автомобільного транспорту” з присвоєнням кваліфікації “Викладач практичного навчання в галузі транспорту” та “Професійне навчання. Конструювання, моделювання та технологія швейних виробів” з присвоєнням кваліфікації “Викладач практичного навчання в галузі легкої промисловості”.

Факультет у межах своєї компетентності визначає основні напрями навчальної, виховної та науково-дослідницької діяльності. Основними завданнями є:

- підготовка висококваліфікованих учителів трудового навчання для національної школи, які поєднують ґрунтовні професійні знання й уміння з високою педагогічною особистісною культурою;
- поширення і пропагування сучасних науково-технічних, гуманітарних, світоглядних та економічних знань;
- становлення майбутнього вчителя-творця, вчителя-вихователя, здатного вийти за межі навчального предмету, стати для учнів своєрідним транслятором національної культури і духовних традицій українського народу;
- задоволення потреб студента в інтелектуальному, культурному, фізичному та моральному розвитку, усвідомлення ним своєї майбутньої професійної місії – активно впливати на розумовий і духовний розвиток тих, кого навчатиме і виховуватиме.

З метою кращого інформаційного та методичного забезпечення самостійної роботи студентів на факультеті організовано інформаційно-методичний центр (ІМЦ), керівником якого стала заступник декана з наукової роботи та міжнародних зв’язків доцент Надія Іванівна Кузан.

Нині на факультеті функціонує чотири кафедри: основ виробництва; машинознавства та охорони праці; педагогічних технологій; декоративно-ужиткового мистецтва та основ дизайну. На цих кафедрах працює 47 викладачів, серед яких: 3 доктори наук, професори та 24 кандидати наук, доценти.

З 2005 року на факультеті здійснюється підготовка вчителів за такими напрямами та освітньо-кваліфікаційними рівнями:

1. ОКР “Бакалавр”

1) 6.010103. Технологічна освіта.

Спеціальність “Трудове навчання (технічна або обслуговуюча праця)” зі спеціалізаціями “Прикладна та технічна творчість” та “Фермерське господарство” з присвоєнням кваліфікації “Бакалавр технологічної освіти. Вчитель трудового навчання, креслення, безпеки життєдіяльності загальноосвітньої школи другого ступеня”.

2) 6.010104. Професійна освіта.

Спеціальність “Професійне навчання” за профілями підготовки: “Експлуатація та ремонт місцевого та автомобільного транспорту” з присвоєнням кваліфікації “Бакалавр професійної освіти. Викладач практичного навчання в галузі

ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ ДДПУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА: СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

транспорту” та “Конструювання, моделювання та технологія швейних виробів” з присвоєнням кваліфікації “Бакалавр професійної освіти. Викладач практичного навчання в галузі легкої промисловості”.

2. ОКР “Спеціаліст”

1) 7.010103. ПМСО. Трудове навчання (технічна або обслуговуюча праця) та основи інформатики зі спеціалізаціями “Прикладна та технічна творчість” та “Фермерське господарство” з присвоєнням кваліфікації “Вчитель трудового навчання, креслення, безпеки життєдіяльності та основ інформатики загальноосвітньої школи другого та третього ступенів”.

2) 7.010103. ПМСО. Трудове навчання (технічна та обслуговуюча праця) зі спеціалізаціями “Прикладна та технічна творчість” та “Фермерське господарство” з присвоєнням кваліфікації “Вчитель трудового навчання, креслення, безпеки життєдіяльності загальноосвітньої школи другого та третього ступенів”.

3) 7.010104. Професійне навчання (за профілем підготовки). Профілі підготовки “Експлуатація та ремонт місцевого та автомобільного транспорту”, а також “Конструювання, моделювання та технологія швейних виробів” з присвоєнням кваліфікації “Викладач дисциплін фахової підготовки в галузі транспорту (легкої промисловості)”.

3. ОКР “Магістр”

1) 8.010103. ПМСО. Трудове навчання. Випускникам присвоюється кваліфікація “Магістр педагогічної освіти. Викладач загальнотехнічних дисциплін”.

Підготовка бакалаврів, спеціалістів і магістрів за названими спеціальностями має на меті забезпечити студентів гуманітарними, фундаментальними та спеціальними знаннями, сформувати практичні уміння й навички, підготувати їх до майбутньої педагогічної діяльності в загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах.

При підготовці спеціалістів постійно розв’язуються проблеми гуманізації, фундаменталізації, диференціації й індивідуалізації навчання, поглиблюється практична спрямованість та орієнтація навчально-пізнавального процесу на світові досягнення освіти, науки і техніки. Тому професійна діяльність випускників спрямовується на виконання різних видів педагогічної роботи, пов’язаної з викладанням трудового і профільного (допрофесійного) навчання, креслення, безпеки життєдіяльності та основ інформатики в

загальноосвітніх школах, навчально-виробничих комбінатах, технічних і художніх ліцеях; організацію позашкільної навчально-виховної діяльності в Будинках дитячої та юнацької творчості, центрах художньо-естетичного виховання, дизайн-студіях та ін.; керівництво шкільними навчально-виробничими майстернями та навчально-методичними кабінетами з профорієнтаційної роботи.

Інженерно-педагогічний факультет неодноразово був ініціатором та організатором міжнародних науково-практичних конференцій і семінарів:

16 – 18 жовтня 2003 року “Трудове навчання в системі освіти ХХІ століття”. Напрями роботи: проблеми оновлення змісту трудового навчання на шляху реформування сучасної національної школи, особливості науково-фахової підготовки у вищій педагогічній школі; педагогічні основи розвитку творчої особистості студентів у процесі художньо-трудової діяльності; нова парадигма трудового та професійного навчання; сучасні педагогічні технології розвитку особистості школяра в процесі трудової та профільної підготовки.

22 – 24 листопада 2006 року “Сучасні проблеми художньо-трудової підготовки вчителів: теорія, досвід, зміст і технології”. Напрями роботи: теоретико-методологічні засади українського культурогенезу: традиції й інновації в декоративно-ужитковому мистецтві та дизайні; проблеми і перспективи художньо-трудової підготовки майбутніх учителів; світоглядні та психологічні проблеми розвитку творчої особистості майбутнього вчителя; сучасні технології підготовки вчителів до художньо-трудової діяльності в закладах освіти; концептуальні засади національного виховання молоді у художньо-трудої діяльності.

28 – 31 жовтня 2007 року “Інформаційні технології в освіті та управлінні: теорія, досвід, проблеми”. Напрями роботи: теоретико-методологічні засади впровадження інформаційних технологій в освіту й управління; проблеми підготовки інженерів-педагогів та викладачів до використання інформаційних технологій; психолого-педагогічні проблеми застосування інформаційних технологій у процесі підготовки кваліфікованих робітників.

Разом з іншими вищими педагогічними навчальними закладами факультет планує систематичне проведення міжнародної науково-практичної конференції “Сучасні проблеми художньо-трудої підготовки вчителів: теорія, досвід, зміст і технології”.

Щороку на факультеті проводиться спільна

ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ ДДПУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА: СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

студентсько-викладацька науково-практична конференція **“Трудове навчання в контексті реформування системи національної загальноосвітньої школи”**.

Наукові інтереси викладачів факультету охоплюють як педагогічні (теорія і практика розвитку творчої особистості майбутнього вчителя трудового навчання у процесі художньо-трудової підготовки, формування професійних знань і вмінь майбутніх учителів трудового навчання засобами інформаційно-комунікаційних технологій навчання), так і технічні проблеми (корозійна тріщиностійкість конструкційних матеріалів, зносостійкість, електронне матеріалознавство). Проведена у попередні роки науково-дослідницька робота у галузі матеріалознавства та проблем міцності матеріалів, організація спільної науково-навчальної лабораторії, набутий до свід дозволяють суттєво активізувати роботу щодо розв'язання практичних проблем галузей народного господарства, зокрема нафтогазового комплексу регіону.

Уже стало традицією на факультеті проведення олімпіад і конкурсів: I туру предметної олімпіади з креслення та безпеки життєдіяльності; I туру Всеукраїнської олімпіади зі спеціальності “Трудове навчання”; II туру Всеукраїнської учнівської олімпіади з трудового навчання та II туру Всеукраїнського конкурсу творчої учнівської молоді “Таланти твої, Україно!”.

2004 року за результатами II туру Всеукраїнської олімпіади зі спеціальності “Трудове навчання” студент Роман Бойко зайняв III місце, а Ірина Олійник та Олеся Герасимчук нагороджені грамотами за ґрунтовну теоретичну підготовку та оригінальність композиції практичної роботи. 2005 року студенти Світлана Чикіна, Іван Гарньовський, Андрій Мельнічек отримали грамоти за виконавчу майстерність та активну участь у виставці творчих робіт. 2006 року Світлана Чикіна, Іван Гарньовський та Ігор Галатяк нагороджені грамотами за технологічність виробу та оригінальність рішення. 2007 року Іван Осередчук, Марія Петрик та Оксана Сидор отримали грамоти за оригінальність композиції та виконавчу майстерність, а Юрій Мандзяк зайняв третє місце на Всеукраїнській олімпіаді з педагогіки.

Студентки факультету Марія Скварок, Наталія Конанець та Марія Петрик брали участь у Всеукраїнському конкурсі “Твір року”, який організувала Національна спілка майстрів народного мистецтва України (м. Київ, листопад 2007 р.). Атестаційною комісією Національної

спілки майстрів народного мистецтва України студентам Марії Панченко, Марії Скварок та Марії Петрик присвоєно звання “Майстер народної творчості України”.

В останні роки викладачами факультету спільно зі студентами опубліковано десятки навчально-методичних посібників та наукових статей, організовано понад 30 виставок творчих робіт. Так, на XII конкурсі імені Мирона Утриска альбом орнаментів “Низинкові візерунки”, підготовлений доцентом Лесею Савкою та студенткою Оксаною Сидор, відзначений дипломом I ступеня. Лише за останні два роки творчі роботи студентів факультету експонувалися на виставках різного рангу, зокрема **міжнародного**: Дні української культури в Польщі (Полонійна академія, м. Ченстохова, Республіка Польща, 2006 р.), Дні української культури у Швеції (м. Стокгольм, Швеція, лютий, 2007 р.), виставка творчих робіт викладачів та студентів факультету ІПФ, присвячена 50-річчю українського ліцею (м. Легниця, Республіка Польща, жовтень, 2007 р.) та **всеукраїнського**: святкування 150-річчя від дня народження Івана Франка, музей Гончара (м. Київ, 2006 р.); мистецьке свято “Життя в кольорах живописних” (краєзнавчий музей “Дрогобиччина”, м. Дрогобич, 2006 р.), мистецьке свято художніх ремесел “Незглибиме творче ремесло” (краєзнавчий музей “Верховина”, м. Стрий, 2007 р.) та ін.

У листопаді 2006 року викладачі та студенти факультету були учасниками Всеукраїнського фестивалю-конкурсу творчих досягнень викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів, які здійснюють підготовку вчителів для освітньої галузі “Технології”. На цьому престижному заході, що відбувався в Уманському державному педагогічному інституті імені Павла Тичини, творчість студентів факультету оцінена дипломом I ступеня.

Виховна робота на факультеті здійснюється як у процесі навчання, так і в позааудиторний час. В її основу покладено системний і комплексний підхід. У першому випадку вона найбільш цілеспрямована, а отже, й найбільш ефективна за результатами, оскільки організовується та планується за розкладом занять і проводиться шляхом педагогічної взаємодії студентів та викладачів фахових дисциплін. На формування особистості у цьому випадку впливає ставлення викладача до своїх функціональних обов'язків, їх реалізація на практиці, його професіоналізм, ерудованість, інтелігентність, власний приклад у наполегливості, працездатності і цілеспрямованості, творчий підхід до навчально-виховного процесу та

ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ ДДПУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА: СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

вагомі досягнення у царині науки. Планування й уміле здійснення виховного процесу дає можливість на засадах самоврядування розв'язувати в академгрупах проблеми навчання і виховання, відпочинку і побуту.

Прикладом для сьогодишніх студентів стають творчі особистості, випускники факультету, зокрема: переможець Всеукраїнського конкурсу авторської пісні, засновник першого факультетського вокально-інструментального ансамблю "Інтеграл", нині заслужений артист України, композитор і поет Зеновій Гучок, композитор, співак і засновник гурту "Ван-Гог" Ігор Добрянський, заслужений художник України Богдан Винарник.

Факультет пишається своїми випускниками, які досягли значних успіхів у науковій та педагогічній діяльності. Серед них: провідний спеціаліст відділу природничо-математичної і технологічної освіти департаменту загальної середньої і дошкільної освіти МОН України С. Дятленко; генерал-лейтенант міліції, Заслужений юрист України, доктор юридичних наук, професор, ректор Львівського державного університету внутрішніх справ В. Ортинський, проректор з наукової роботи Дрогобицького педуніверситету, Заслужений діяч науки і техніки України, доктор технічних наук, професор М. Чернець; директор Дрогобицького нафтового технікуму, кандидат технічних наук, доцент П. Янів; завідувач кафедри декоративно-ужиткового мистецтва та основ дизайну, кандидат педагогічних наук, доцент Л. Оршанський; кандидати наук, доценти Р. Гарбич, А. Білинський, Н. Кузан, Г. Мельник, Л. Савка, Н. Кардаш, А. Сиротюк, Р. Яким; Заслужений учитель України, директор Дрогобицького ВПУ № 19 М. Ясінський; директори загальноосвітніх шкіл: О. Фурдин, О. Луцик, М. Бунь, І. Зварич та багато інших.

Факультет підтримує міцні науково-методичні зв'язки з Бродівським та Самбірським педагогічними коледжами, Самбірським ПТУ-інтернатом професійної реабілітації учнів-інвалідів, Самбірським ПТУ № 24, Дрогобицькими нафтовим і механічним технікумами, Дрогобицькими ВПУ № 19 та професійним технічним ліцеєм, школами міста Дрогобича і регіону. З цими навчальними закладами укладено договори про співпрацю, які передбачають проведення виїзних засідань кафедр, скерування студентів для проходження педагогічних практик, проведення занять у лабораторіях факультету, розв'язання проблем методики викладання фахових дисциплін, розробку науково-методичних посібників та рекомендацій, дидактичних матеріалів для вчителів трудового навчання та викладачів професійно-технічних закладів освіти.

В останні роки для України гостро постала проблема підготовки висококваліфікованих робітників. Потреба у педагогах для системи профтехосвіти зумовила необхідність розширення профілів підготовки фахівців за цим напрямом. Завданням найближчого часу є ліцензування освітньо-кваліфікаційного рівня "Магістр" на пряму "Професійна освіта" з профілів "Експлуатація та ремонт місцевого та автомобільного транспорту" та "Моделювання, конструювання та технологія швейних виробів".

З метою підготовки та перепідготовки фахівців для системи профтехосвіти планується ширше використовувати можливості навчального комплексу у складі педуніверситету та ВПУ № 19 м. Дрогобича, включити до комплексу інші професійно-технічні навчальні заклади регіону, зокрема: Дрогобицький професійний технічний ліцей, Самбірське професійно-технічне училище-інтернат професійної реабілітації учнів-інвалідів, Стрийське вище художньо-промислове училище та ін.

З метою швидшого впровадження інноваційних технологій трудового та професійного навчання у загальноосвітніх школах та професійно-технічних училищах регіону факультет має стати регіональним центром з координації та науково-методичного забезпечення освітньої діяльності у галузі педагогічної освіти за напрямками "Технологічна освіта" та "Професійна освіта".

1. ECTS – інформаційний пакет для студентів спеціальності 6.010100 "Педагогіка і методика середньої освіти. Трудове навчання (технічна праця) та основи інформатики". – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ, 2006. – 140 с.

2. ECTS – інформаційний пакет для студентів спеціальності 6.010100 "Професійне навчання". Профіль підготовки: Експлуатація та ремонт місцевого та автомобільного транспорту. – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ, 2006. – 124 с.

3. ECTS – інформаційний пакет для студентів спеціальності 6.010100 "Професійне навчання". Профіль підготовки: моделювання, конструювання та технологія швейних виробів. – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ, 2006. – 156 с.

4. ECTS – інформаційний пакет для студентів спеціальності 6.010100 "Педагогіка і методика середньої освіти. Трудове навчання (обслуговуюча праця) та основи інформатики". – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ, 2006. – 160 с.

5. Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка / Автор. колектив: В.Г. Скотний (солова), М.С. Савчин, Ю.Л. Кишакевич та ін. – Дрогобич – Львів, 2001. – 328 с.

Стаття надійшла до редакції 27.10.2008.